

El Cogul 26 X 08

Les trobades d'Estudiosos tenen la virtut de deixar el testimoni de la tasca feta en els volums editats mesos després de celebrades. Jo diria que en veure el volum ens podem adonar de diversos components que hi detaquen:.

— en primer terme queden els documents, tots reunits, suma dels que d'un a un representen la labor de cada participant i que serveixen de manera mediata o immediata per a les persones interesades en aquest tema.

—Segonament, queda el comprovant que aquest grup nodrit d'estudiosos ha treballat sobre una variada gamma d'interessos.

—I en tercer lloc el lector, si hi pensa un poc, pren consciència que el tot plegat constitueix un laboratori escampat per la comarca i que de la comarca pren terra de conreu i inspiració. en un cert sentit potencia la comarca com a entitat existent i viva.

Tota investigació parteix d'un centre d'interès. Pot ser un centre mínim, reduït i concentrat, l'estudi d'un tipus de canya de braçal, els sediments d'un marge concret, les marques de mestres d'obres incises a les pedres de l'ermita del poble, els períodes de pas de les aus migratòries per dins de la vall on ens trobem, etc. Per petit que sigui el punt de

partida , de segur que si la persona hi insisteix, pot ampliar-se i enriquir-se fins a límits respectables. Perquè tot comença per una observació física, quelcom que crida l'atenció; serà més tard que entrarem a sistematitzar-ho i bastir el treball sòlidament

El doctor Joan Oró, que va arribar a ser conegut universalment, havia començat de molt jove pujant al terrat de casa seva i observant encuriolit les estrelles que el seu camp de visió abastava. Després , en comptes de continuar observant estrelles i galàxies, que hauria estat un estudi en extensió, es preocupà per investigar l'origen de tot l'univers, i la composició química dels astres, allò que se n'ha dit pols d'estrelles. I es dirigí vers un estudi en profunditat.

Nosaltres podem prendre un dels dos camins: podem fer un estudi en desplegament, per exemple unes estadístiques - recordo que en aquest volum n'hi ha un d'aquests treballs estadístics sobre la dona a la comarca- i seria un estudi en amplitud, com ho seria el catàleg de cabanes de tàpia. Un altre dels camins és el de la concentració, el de tema individual, concret: un manuscrit, la història d'un edifici singular, d'un campanar, una biografia. Qualsevol és vàlid per ajudar , com deia jo l'any passat, a construir el mosaic de les nostres realitats.

Aquests treballs ens ensenyen , instrueixen : però tal vegada el fruit més valuós, almenys a mi m'ho sembla sovint, és el fruit que n'obté l'autor o autora, en satisfacció personal , pel perfeccionament dels sistemes de treball, per l'ús d'un mètode i pel ressò que pot obtenir, prop i potser lluny. Un ressò que, objectivament no val tant en un marc restringit - la

pròpia família, els amics- com si, de retruc, resulta ser útil a l'estudiós de fora, personatge potser acadèmicament important, que aprofita aquest primer treball.

Aquest és el valor darrer dels estudis recollits any rere any , en toponímia, en geologia, història, construccions, urbanisme, costums, ciències aplicades, etc.: la vàlua que poden tenir de primera exploració. Si ens fiquem per un bosc espès agraiem aquell caminal que el bosquetà hi ha traçat i que ens facilita la nostra marxa. Dcncs bé, aquests investigadors locals, molts cops afeccionats senzills però tenaços, són els bosquetans quasi desconeguts que van obrir un traç que permet avançar a l'explorador fet i dret que ve al darrere. A la vida algú ha d'encetar el camí.

Deia un servidor l'any passat :

Les persones que conformen els grups d'Estudiosos són variades com la vida mateixa: n'hi ha en possessió d' estudis oficials fets , n'hi ha que tenen com a patrimoni un amor ardent a les coses ,fenòmens, gent i pedres de la terra; a efectes de contribució inicial a l'estudi són tots igualment importants, i si la qualificació final a rebre hagués de basar-se en paràmetres estrictes de científicitat, qui ha posat en peu el tema ha estat aquell afeccionat del lloc, aquell estudiós local. Perquè d'estimar la terra i la gent es tracta, , el seu desenvolupament ,les seves formes de vida , la seva història i la seva llegenda, els noms

de basar-se en paràmetres estrictes de científicitat, qui ha posat en peu el tema ha estat aquell aficionat del lloc, aquell estudiós local. Perquè d'estimar la terra i la gent es tracta, el seu desenvolupament, les seves formes de vida, la seva

història i la seva llegenda, els noms de les partides, dels accidents del terreny, de les eines, i les formes de dir i de pensar i d'actuar.

Analitzant bé l'edifici de tanta tasca, jo constato, almenys és la meva percepció, que els treballs acumulats any rere any i feliçment publicats gràcies als ajuts comarcals i institucionals, incorporen indiscutiblement un sobrepreu d'orgull comarcal, un orgull legítim, i més perquè és honest. Cal que la consciència de l'entitat de la comarca no es limiti a la frase publicitària i turística de les excel·lències dels productes dels nostres rodals, que tenim la sort que són prou admirats, ni de la bellesa delicadament aspra del nostre paisatge i el pes cultural i simbòlic de les nostres restes antigues (i en aquestes latituds hauria de dir antiquíssimes), sinó que es manifesti justificadament

pels camins dels resultats de l'estudi, que vol dir qualitat espiritual. I en tenim bona mostra en l'acte d'avui.

No hem de deixar d'esmentar que, com en tot moviment humà, si bé aquestes Trobades obtenen continuïtat i resultats gràcies a l'esforç de molts, la part decisiva del caliu el mantenen aquells i aquelles que cada termini temporal en porten els fils de la logística estratègica, que hi són al davant, que en aquests casos mai no vol dir dalt d'un cavall i ben mudats, sinó treballant discretament i tenaçment, i estirant el carro.

Doncs, és així. A mesura que fem treballs no només aprenem a manejar les eines de la investigació, sinó que afinem més la mirada i fem conscient i robusta la perspectiva, des de l'amor a la terra, des d'aquest elemental patriotisme del paisatge acostumat, del menjar de cada dia, de l'aire especial que ens envolta i que enyorem quan som a centenars de quilòmetres lluny.

Amor a la terra, sobretot; també el posava jo com a fonament i punt de partida per als nostres treballs. Que continuïn les tasques d'investigació i que les reforci l'amor a la pàtria *al seu través*